

Türkiye ekonomisi 2024 yılında %3,2 büyüdü.

Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre 2024 yılının son çeyreğinde yıllık bazda %3,0, 2024 yılı genelinde de %3,2 ile piyasa beklentisinin üzerinde büyüme kaydetti. 2024'te GSYH büyüklüğü 1,3 trilyon USD'ye, kişi başına düşen GSYH de 15.463 USD ile tarihi yüksek düzeyine ulaştı.

2024 yılının son çeyreğinde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış çeyreklik büyüme %1,7 düzeyinde gerçekleşerek teknik resesyonun sona erdiğini gösterirken, son 6 çeyreğin en yüksek düzeyine ulaştı. Ayrıca, 3. çeyrekte daha önce açıklanan %0,2'lik daralma %0,1 düzeyine revize edildi. Beklentileri aşan son çeyrek verisi ile birlikte 2025 yılına sarkan büyüme etkisinin yaklaşık 1 yüzde puan olacağını hesaplıyoruz.

Harcamalar Yöntemiyle Büyüme Katkıları	(% puan)					
	2023	2024				Yıllık
	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık
Tüketim	9,8	5,9	0,9	1,9	3,2	2,9
Özel	9,5	5,5	0,9	1,9	3,0	2,8
Kamu	0,3	0,4	0,0	0,0	0,2	0,2
Yatırım	2,0	2,3	0,2	0,0	1,5	1,0
Stok Değişimi	-3,6	-4,6	-0,2	-1,9	-0,9	-1,8
Net İhracat	-3,1	1,9	1,5	2,2	-0,8	1,1
İhracat	-0,7	1,2	0,2	0,2	-0,5	0,2
İthalat	-2,4	0,7	1,3	2,0	-0,4	0,9
GSYH	5,1	5,4	2,4	2,2	3,0	3,2

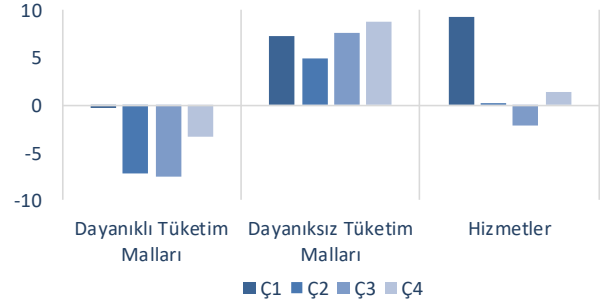
Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

2024'ün son çeyreğinde tüketim harcamaları hızlanırken net ihracat büyümeyi sınırladı.

Zincirlenmiş hacim endeksine göre yılın son çeyreğinde özel tüketim harcamaları ivme kazanarak yıllık büyüme 3,0 puan katkı sağladı. Son çeyrekte dayanıklı mal tüketimindeki düşüşün devam ettiği izlenirken, dayanıksız mal tüketimindeki ivmelenme dikkat çekti. Üçüncü çeyrekte büyümeyi 0,7 puan sınırlandıran hizmet tüketimi son çeyrekte 0,5 puan katkı sağlayarak, son çeyrekte hizmetler tarafındaki ivmelenmeyi teyit etti. Yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde nispeten yatay bir seyir izleyen kamu harcamaları ise son çeyrekte büyüme 0,2 puan katkı sundu. Bu dönemde, %6,1 ile yıllık bazda hızlı büyüme kaydeden yatırımlar kaleminin GSYH büyümesine katkısı 1,5 puana ulaştı. Yatırımlardaki ivmelenmede olumlu görünümünü koruyan inşaat faaliyetlerinin yanı sıra makine ve teçhizat yatırımlarının hızlanması etkili oldu. Yılın ilk üç çeyreğinde olumlu bir tablo çizen net ihracat son çeyrekte büyümeyi 0,8 puan aşağı çekti. Bu gelişmede son çeyrekte yıllık bazda hem ihracatın gerilemesi (%2,0) hem de aynı dönemde ithalatın artış kaydetmesi (%1,6) etkili olurken, ihracat ve ithalat deflatörlerindeki yıllık değişimlerin sırasıyla %30,3 ve %24,0 düzeylerinde gerçekleşerek ithalat lehine ayrışması dikkat çekti.

2024 yılı genelinde tüketim harcamalarının yıllık büyüme katkısının 2023'teki 9,8 puan seviyesinden 2,9 puana gerilediği görüldü. Bu dönemde yatırım harcamaları da ivme kaybederek büyüme 1,0 puan katkı sağladı. 2023 yılında büyümeyi 3,1 puan sınırlandıran net ihracatın TL'nin reel olarak değer kazandığı 2024 yılında GSYH büyümesine 1,1 puan katkı sağlaması dikkat çekti. Öte yandan, iç talepteki dengelenmenin etkisiyle stok değişiminin büyümeye negatif katkısı (1,8 puan) son 4 yılın en düşük seviyesine geriledi.

Hanehalkı Tüketim Harcamaları
(zhe, yıllık % değişim)

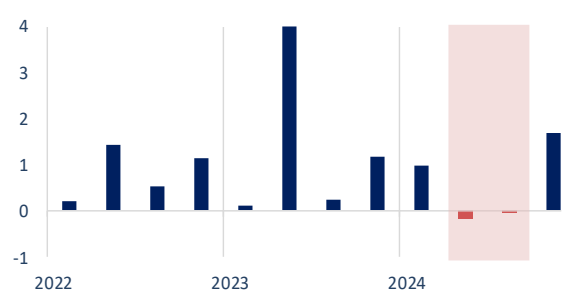

Yılın son çeyreğinde sanayi sektörü büyümeye pozitif katkı verdi.

Para politikasındaki sıkı duruşun etkisiyle sanayi sektörü ikinci ve üçüncü çeyrekte büyümeyi sınırlandırmıştı. Yılın son çeyreğinde ise iç talepteki canlanmanın desteğiyle sanayi sektörü çeyreklik bazda %2,6, yıllık bazda %1,4 oranında genişleyerek yıllık büyüme 0,3 puan pozitif katkı verdi. Üretim yöntemiyle hesaplanan GSYH alt kalemleri arasında yılın son çeyreğinde büyümeye en çok katkı sağlayan kalem 1,2 puan ile vergi ve sübvansiyonlar oldu. Bu dönemde hizmetler pandemi döneminden beri en zayıf yıllık artışını kaydetti. Böylece hizmetlerin büyümeye katkısı sektördeki ivme kaybına bağlı olarak 0,9 puana geriledi.

Hizmetler sektörü 2024 yılının genelinde ivme kaybetmekle beraber 2024 yılı büyümesini 1,6 puan ile en çok destekleyen sektör oldu. Hizmetleri 0,9 puanlık katkı ile vergi ve sübvansiyonlar kalemi takip etti. İlk çeyrekteki güçlü büyümenin ve son çeyrekteki toparlanmanın etkisiyle sanayi sektörü yıl genelinde büyümeye 0,1 puan katkı sağladı.

Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış GSYH
(çeyreklik % değişim)

Beklentiler...

Yılın son çeyreğinde tüketim ve yatırım harcamalarının ivme kazanmasıyla Türkiye ekonomisi teknik resesyondan çıkmış oldu. 2025 yılında faiz indirimlerinin devam etmesine bağlı olarak iç talepteki ivmelenmenin sınırlı da olsa devam edeceğini öngörüyoruz. Önümüzdeki dönemde enflasyonla mücadelede maliye politikasının desteğini artıracığı varsayımı altında kamu harcamalarının büyüme katkısının sınırlı kalacağını düşünüyoruz. Ticaret savaşlarının gölgesinde dış ticarete ilişkin sağlıklı bir öngörü yapmanın zor olduğu 2025 yılında, net ihracatın büyüme dengeli bir katkı sağlayabileceğini değerlendiriyoruz. Ticaret savaşlarının yanı sıra EUR/USD paritesinin seyri ile ana ihracat pazarlarımızda ekonomik görünümün net ihracat kanalıyla 2025 yılı büyümesi üzerinde etkili olacağını düşünüyoruz. Bu çerçevede, 2025 yılında Türkiye ekonomisinin 2024'tekine yakın bir düzeyde ve uzun dönemli ortalamasının altında büyüme kaydedeceğini tahmin ediyoruz.

Kaynak: Datastream, TÜİK

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Utkan İnam
Uzman Yardımcısı
utkan.inam@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Caner Uygur Gündođdu
Uzman Yardımcısı
uygar.gundogdu@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündođdu
Müdür Yardımcısı
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.